

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/72/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813204829
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8813204829.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Jany Burešovej v právnej veci žalobcu: Intrum Justitia Slovakia s.r.o., so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, IČO: 35 831 154, zast. JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, proti žalovanému: E. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. č. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, Nám. Josipa Andriča 1, Chorvátsky Grob, o zaplatenie 118,76 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 4C/367/2013-43 zo dňa 19.11.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu 1. stupňa v jeho napadnutej časti. t. j. okrem výroku o zaviazaní žalovaného uhradiť žalobcovi sumu 70,96 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 50,19 Eur od 12.05.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 20,77 Eur od 12.06.2010 do dňa zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zviazal žalovaného uhradiť žalobcovi sumu 70,96 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 50,19 Eur od 12.05. 2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 20,77 Eur od 12.06.2010 do dňa zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobcu čo do zvyšku zamietol.

Určil, že zmluvná podmienka dojednaná v bode. 4 Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 14.8.2009 v časti: „v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1. písm. b) alebo v bode 3 tohto Dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok) v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Vyslovil, že žalovaný je povinný uhradiť žalobcovi trovy konania vo výške 3,22 Eur k rukám žalobcu a trovy právneho zastúpenia vo výške 11,42 eur k rukám právneho zástupcu žalobcu a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 43 ods. 1, 2, ods. 5 písm. b) zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách, §§ 39; 52 ods. 2 až 4; 53 ods. 1, 4 písm. r), ods. 5; 54 ods. 1, 2; 517 ods. 1, 2; 524 ods. 1, 2; 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka. § 153 ods. 3, 4 Občianskeho súdneho poriadku, § 3 ods. 1, 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. a aplikoval Smernicu Rady 93/13/EHS.

Konštatoval, že na základe zisteného skutkového stavu vyhodnotil zmluvný vzťah medzi účastníkmi ako spotrebiteľskú zmluvu, ktorá bola uzavretá dňa 14.08.2009 za účinnosti Občianskeho zákonníka, ktorý v ustanovení § 52 ods. 1 definoval spotrebiteľskú zmluvu ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Pri závere o tom, že spornú zmluvu je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o zmluvu, ktorú uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaný ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy ako aj Všeobecných podmienok bol daný žalobcom bez možnosti žalovaného privodiť akúkoľvek zmenu. Tento výklad je v súlade s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Vychádzajúc z dôkazov predložených zo strany žalobcu mal súd prvého stupňa za dostatočne preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzatvorená dňa 14.08.2009 zmluva o pripojení, na základe ktorej právny predchodca žalobcu dodal žalovanému služby a žalovaný bol povinný platiť cenu za poskytnuté služby.

K zmluve o pripojení dňa 14.08.2009 bol uzatvorený aj dodatok, na základe ktorého právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému benefit spočívajúci v poskytnutí zľavy na zvolený mesačný paušál s dvojnásobným počtom voľných minút.

Keďže právny predchodca žalobcu na základe uzatvorenej zmluvy dodal žalovanému služby, tento bol povinný platiť cenu za poskytnuté služby. Cena služieb bola jasne a zrozumiteľne dohodnutá a súd nezistil ani iné okolnosti, ktoré by indikovali vadnosť právneho úkonu v časti ceny služieb.

Preto žalobe v časti zaplatenia ceny za dodané služby 70,96 Eur vyhovel konštatujúc, že žalovaný ako dlžník má povinnosť z platného záväzku zaplatiť cenu služby, a to v prospech žalobcu, na ktorého bola pohľadávka postúpená. Výška úhrad za služby bola preukázaná jednotlivými faktúrami, pričom zároveň žalovaný cenu služieb nenamietal.

Je nepochybné, že žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením svojho záväzku vo výške 70,96 Eur, a preto žalobca má nárok aj na úrok z omeškania z tejto sumy.

Súd prvého stupňa priznal žalobcovi podľa ustanovenia § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka úrok z omeškania, ktorého výška je v súlade s ustanovením § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/95 Z.z. tak, ako si ho žalobca uplatňoval, a to s prihliadnutím na splatnosť jednotlivých faktúr (odo dňa 12.05.2010 - deň nasledujúci po splatnosti faktúry č. 7003975605 do zaplatenia a odo dňa 12.06.2010 - deň nasledujúci po splatnosti faktúry č. XXXXXXXXXX do zaplatenia).

Nárok uplatnený žalobcom v sume 47,80 Eur predstavoval nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty tak, ako bola žalovanému vyúčtovaná faktúrou č. XXXXXXXXXX., ktorý nárok žalobca v žalobnom návrhu odvodzoval od skutočnosti, že žalovaný si neplnil svoje povinnosti vyplývajúce pre neho z dojednaného zmluvného záväzku, konkrétne, že riadne a včas neuhradil cenu za poskytnuté služby, v dôsledku čoho došlo k vypojeniu jeho SIM karty, pričom v ostatnom písomnom vyjadrení uviedol aj ďalšie skutočnosti odôvodňujúce jeho nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty.

Žalobca právo na zmluvnú pokutu odvíja od zmluvy o pripojení, ktorá je ako typová zmluvu uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje, a preto sa nejedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie. Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovaným ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách a žalobca menil len výšku zmluvnej pokuty.

Právny vzťah medzi účastníkmi konania na základe zmluvy vznikol v dobe, kedy Slovenská republika už transformovala do právneho poriadku Smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky.

Súd pri hodnotení dojednaných zmluvných podmienok v súlade s ust. § 53 Občianskeho zákonníka bral zreteľ na povahu tovaru, na ktorý zmluva bola uzavretá, keď predmetom bolo poskytovanie služieb v rámci dohodnutého programu, pričom cena za poskytované služby bola stanovená cenníkom a zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú s tým, že žalovaný sa zaviazal zotrvať po dobu 24 mesiacov v zmluvnom vzťahu s podnikom a že po celú túto dobu bude bez prerušenia tieto služby využívať v súlade s jej záväzkami.

Zmluvná pokuta bola dojednaná pre porušenie povinností tak, ako boli uvedené v jednotlivých ustanoveniach vyplývajúcich pre žalovaného zo zmluvy o pripojení. Súd bral na zreteľ aj okolnosti súvisiace s uzavretím predmetnej zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy, keď zmluva bola uzavretá na predtlačí spoločnosti, jednotlivé údaje boli vpísané zástupcom spoločnosti.

Dodávateľ z hľadiska času vôbec nerozlišuje, kedy ku skutočnosti zakladajúcej nárok dodávateľa na zmluvnú pokutu dôjde s tým, že zmluvná pokuta by mu patrila aj v prípade, že by žalovaný len uskutočnil nejaký úkon smerujúci k ukončeniu platnosti zmluvy, teda bez ohľadu na to, či by k ukončeniu platnosti aj došlo.

Ďalším aspektom je aj samotná výška zmluvnej pokuty, ktorá bola určená jednotnou sumou za porušenie viacerých pre žalovaného zo zmluvy a všeobecných podmienok vyplývajúcich povinností. Obsahom ustanovenia zmluvy, ktoré vymedzuje, za akých okolností možno zmluvnú pokutu požadovať, bolo porušenie povinností zo strany žalovaného, a to nielen vymenovaných povinností v dodatku, ale aj vo všeobecných obchodných podmienkach. Zmluvná pokuta pre právneho predchodcu žalobcu však v zmluve dohodnutá nebola. Práve táto skutočnosť spôsobuje nielen nerovnováhu v zmluvných vzťahoch, ale aj neprijateľnosť a v ďalšom dôsledku aj neplatnosť, pretože nie je možné akceptovať stav, v rámci ktorého jedna zo zmluvných strán zneužíva svoje postavenie na to, že diktuje zmluvné podmienky, ktoré spotrebiteľ buď bezvýhradne prijme, alebo s ním dodávateľ neuzavrie zmluvu. Spotrebiteľ má objektívne iba veľmi nejasnú predstavu o obsahu zmluvných podmienok, a to nielen vzhľadom na veľmi drobné a nečitateľné písmo, akým sú podmienky v dodatku k zmluve o pripojení uvedené, ale aj pre slovnú formuláciu jednotlivých zmluvných dojednaní a ich množstvo v jednom súvislom texte.

Zaplatenie zmluvnej pokuty bolo medzi účastníkmi konania dohodnuté v prípade porušenia hoci len jednej povinnosti žalovaným pri následnom vyradení SIM-karty z prevádzky a okrem prípadu, keď došlo k zániku zmluvy, bol právny predchodca žalobcu oprávnený pri ďalšom porušení niektorých z povinností žalovaného uplatňovať takúto zmluvnú pokutu opätovne, pokiaľ nedošlo k zániku zmluvy. Vypnutie SIM-karty účastníka z prevádzky totiž automaticky neznamenalo zrušenie alebo zánik zmluvy.

S ohľadom na vyššie uvedené mal súd prvého stupňa za to, že dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľnou podmienkou upravenou v spotrebiteľskej zmluve, preto je neplatné. Žalobca nemá právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 47,80 Eur, keďže ju uplatnil na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nemá právo ani na uplatňované úroky z omeškania, ktoré tvoria jej príslušenstvo.

Preto žalobu v časti, ktorá sa týka tejto zmluvnej pokuty ako nedôvodnú zamietol.

Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku ďalej konštatoval, že skutočnosť, že právny predchodca žalobcu sprístupnil žalovanému služby za zvýhodnenú akciovú cenu (11,81 Eur mesačne, hoci plná hodnota poskytovaných služieb sa rovnala v tom čase sume 14,58 Eur mesačne), resp. poskytol benefit na zvolený mesačný paušál spočívajúci v dvojnásobnom počte voľných minút, ide o prejav jeho marketingovej a obchodnej stratégie na trhu mobilných operátorov, keď je nepochybné, že k takémuto kroku, resp. k ponuke služieb za takýchto podmienok nebol nijako donucovaný, bolo to jeho dobrovoľné rozhodnutie zamerané výhradne na účel získania klientov.

Z rovnakých dôvodov neobstojí preto ani tvrdenie žalobcu o preventívnej funkcii dojednanej zmluvnej pokuty a prijateľnosti výšky zmluvnej pokuty.

Pokiaľ ide o žalobcom uvádzanú možnosť žalovaného ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty výberom balíka služieb v plnej hodnote bez záväzku viazanosti, z dodatku k zmluve o pripojení nevyplýva, že by žalovaný pri uzatváraní zmluvy a dodatku k zmluve bol oboznámený so skutočnou, reálnou cenou služieb. Pokiaľ ide o rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 19.3.2013 sp.zn. 9Co/31/2012, na ktoré žalobca

odkazuje, v danom rozhodnutí sa rieši konkrétny prípad opodstatnenosti a primeranosti sankcie tvorenej dohodnutou zmluvnou pokutou, kedy došlo k poskytnutiu technologického zariadenia, pričom však kupujúci spotrebiteľ neuhradí nič ani za zakúpené technologické zariadenie a ani z titulu minimálnej ceny služby za dobu viazanosti. Uvedené nie je možné celkom stotožňovať s okolnosťami v prejednávanej veci.

Súd rozhodol s poukazom ustálenú judikatúru vyššieho súdu, v ktorej bola predmetná zmluvná pokuta judikovaná ako neprijateľná rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.3.2012 sp.zn. 16Co/32/2012, zo dňa 23.5.2012 sp.zn. 3Co/26/2012 a sp.zn. 6Co/219/2011 zo dňa 20.12.2012.

Vo svetle imperatívu zdržania sa ďalšieho používania predmetnej zmluvnej pokuty (§ 53a OZ) žalobca v podstate ďalším uplatňovaním tejto zmluvnej pokuty voči iným spotrebiteľom vytvára protiprávny stav. Právoplatne zakázanú neprijateľnú zmluvnú pokutu súd za žiadnych okolností priznať nemôže, a to aj keby bol iného názoru na otázku jej neprijateľnosti. Inak by sa nedal naplniť cieľ smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zabrániť súvislému používaniu neprijateľných podmienok (čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1).

Žalobca v priebehu konania nepreukázal individuálne vyjednanie predmetných zmluvných pokút zo strany žalovaného spotrebiteľa.

Predmetná zmluvná pokuta je zjavne súčasťou štandardnej formulárovej zmluvy. Zároveň je nepravdepodobné, že by si nezávisle od seba viacerí spotrebiteľia individuálne vyjednali rovnakú zmluvnú pokutu (odhliadnuc od absurdnej predstavy, že by tak konali vo svoj neprospech).

S ohľadom na vyššie uvedené súd prvého stupňa vyhodnotil zmluvnú pokutu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, a preto absolútne neplatnú s poukazom na § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka a neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Zmluvnú pokutu posúdil ako neprimeranú sankciu, ktorú znáša spotrebiteľ.

Preto žalobu žalobcu v časti nároku na zaplatenie pokuty vo výške 48,70 eur spolu s jej príslušenstvom zamietol.

Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa ustanovenia § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Konštatoval, že žalobca si vyčísľil trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 16,50 Eur a trov právneho zastúpenia vo výške 58,58 Eur.

Z uplatnenej sumy 118,76 Eur s príslušenstvom žalobcovi bolo priznaných 70,96 Eur spolu s príslušenstvom. Žalobcov úspech tak predstavoval 59,75 % a neúspech 40,25 %.

Po odrátaní neúspechu žalobcu od jeho úspechu (59,75 % - 40,25 %), žalobca má právo na náhradu trov vo výške 19,50 %.

Právnemu zástupcovi žalobcu vznikli trovy právneho zastúpenia podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhlášky“), ktoré sú vyčíslené takto:

odmena v sume 79,68 eur za 2 úkony právnej služby podľa § 10 ods.1 § 14 ods. 1 písm. a), b) vyhlášky. Paušálna náhrada je v roku 2013 vo výške 7,81 Eur.

príprava a prevzatie zastúpenia 16,60 eur + RP 7,81 Eur

podanie návrhu na začatie konania.....16,60 eur + RP 7,81 Eur

Podľa § 18 ods. 3 vyhlášky ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa odmena a náhrady podľa tejto vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, ktorú je advokát povinný platiť podľa osobitného právneho predpisu.

Právnomu zástupcovi žalobcu by pri plnom úspechu patrila DPH v sume 9,76 Eur vo výške 20 % zo sumy 48,82 Eur.

Právnomu zástupcovi žalobcu priznal odmenu a náhrady podľa vyhlášky spolu s DPH v sume 58,58 Eur.

Ďalej žalobcovi vznikli trovy konania za súdny poplatok za návrh vo výške 16,50 Eur.

Keďže žalobca má právo na náhradu 19,50 % zo súdneho poplatku 16,50 Eur, čo vo finančnom vyjadrení predstavuje čiastku 3,22 Eur a 19,50 % z trov právneho zastúpenia vo výške 58,58 Eur, čo vo finančnom vyjadrení predstavuje čiastku 11,42 Eur, na vyššie uvedenú náhradu trov súd zaviazal v prevažnej miere neúspešného žalovaného.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že napáda rozsudok vo výroku, ktorým súd prvého stupňa určil neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Z obsahu odvolania žalobcu však nepochybne vyplýva a uviedol to aj žalobca, že odvolanie smeruje aj proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Predmetom odvolacieho konania bol preto rozsudok okrem výroku v jeho vyhovujúcej časti.

Žalobca v odvolaní namietal, že s rozhodnutím súdu prvého stupňa zamietnuť nárok žalobcu čo do zmluvnej pokuty a jej označenie za neprijateľnú zmluvnú podmienku nesúhlasí. Uvedené rozhodnutie nemá zákonnú oporu. Zmluvná pokuta ako bola dojednaná medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným spĺňa všetky náležitosti v zmysle ust. § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Bola dojednaná písomne a zároveň bol dojednaný aj spôsob určenia výšky zmluvnej pokuty a možnosť jej uplatnenia pre prípad porušenia povinností zmluvnej strany. Preto je takto dojednaná zmluvná pokuta platná. Z ustanovenia bodu 4 dodatku k zmluve o pripojení č. XXXXXXXXXX zo 14.08.2009 jednoznačne vyplýva, porušenie ktorých zmluvných povinností žalovaného vyplývajúcich mu zo záväzkovo - právneho vzťahu založeného predmetnou zmluvou má za následok vznik práva žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu na zaplatenie dojednanej zmluvnej pokuty. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva zákaz zjednania zmluvnej pokuty v spotrebiteľskej zmluve pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti spotrebiteľom. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím inštitútom upraveným zákonom a nárok na jej zaplatenie vznikol z dôvodu neplnenia so zmluvných povinností žalovaným. Právny predchodca žalobcu si svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy o pripojení riadne a včas plnil a žalovanému riadne v zmysle zmluvných dojednaní sprístupnil požadované služby. Žalovaný porušil svoj záväzok viazanosti 24 mesiacov. Dojednanie o zmluvnej pokute so žalovaným bolo dojednaním individuálnym, a preto ani prípadná aplikácia § 53 ods. 1 OZ vo vzťahu k dojednanej zmluvnej pokute by neprichádzala do úvahy. Zmluvné strany k dojednaniu zmluvnej pokuty dospeli na základe vzájomnej predzmluvnej komunikácie a zohľadnenia potrieb žalovaného. Ak by bol žalovaný chcel, mohol uzavrieť zmluvu aj bez dojednania pokuty, teda mohol ovplyvniť obsah vo vzťahu k tejto zmluvnej podmienke. Každý spotrebiteľ má možnosť voľby - neprijať dojednanie o zmluvnej pokute a viazanosti a uzavrieť zmluvu s právnym predchodcom žalobcu bez viazanosti. Právny predchodca žalobcu mal a stále má v ponuke viac variantov služieb a dojednaní zmluvy o pripojení. V prípade žalovaného vyhovel jeho žiadosti o uzavretie zmluvy o pripojení s cenovými výhodami v podobe zvýhodneného mesačného poplatku služby Relax 60+, čomu zodpovedal protizáväzok v podobe 24 mesačnej dohodnutej doby viazanosti užívať tento program zabezpečený zmluvnou pokutou. Preto je potrebné dojednanie o zmluvnej pokute považovať za individuálne. Zmluvná pokuta nespôsobuje značnú nerovnováhu medzi zmluvnými stranami. Odzrkadľuje výšku pokutou zabezpečovaných plnení. Zákonná úprava zmluvnej pokuty nepredpokladá zohľadňovanie intenzity porušenia či časových súvislostí, ktoré sa týkajú zmluvných pokút. Zároveň zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu nevyplýva povinnosť zmluvnou pokutou obe zmluvné strany pre prípad jej riadneho dojednania v zmluve. Právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému benefit v podobe dvojnásobku počtu voľných minút pre príslušný program služieb počas 24 mesiacov nasledujúcich po uzavretí zmluvy za nezmenenú cenu. Cieľom zmluvnej pokuty nie je dosiahnuť finančné plnenie od dlžníka, ale prinútiť dlžníka pod hrozbou majetkovej sankcie plniť si zmluvné povinnosti. Zmluvná pokuta plní aj funkciu paušalizovanej náhrady škody a právo na jej zaplatenie vznikne veriteľovi aj v prípade, že spotrebiteľ poruší svoju zmluvnú povinnosť aj za len posledný mesiac doby jeho viazanosti. Dojednanie o zmluvnej pokute chráni pred zneužívaním kúpy mobilného telefónu za akciovú cenu, resp. pred získaním zľavenej ceny volaní zo strany špekulatívnych

zákazníkov. Ak má zmluvná pokuta plniť prevenčnú funkciu, jej výška musí byť vyššia ako je skutočná hodnota výhody, ktorú zákazník získava. Inak by sa zákazníkovi neoplatilo záväzky plniť. Postavenie žalovaného ako spotrebiteľa sa dojednaním zmluvnej pokuty nijako nezhoršilo. Nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty by nevznikol, ak by si žalovaná plnil svoje povinnosti. Žalovanému nič nebránilo vybrať si balík služieb v plnej hodnote bez záväzku doby viazanosti. Tak by mal žalovaný možnosť uzavrieť dodatok bez viazanosti a benefitu, samozrejme bez zmluvnej pokuty. Žalovaný dal prednosť výhodnejším cenám, čomu zodpovedal protizáväzok žalovaného spočívajúci v 24 mesačnej dobe viazanosti. To žalovaný porušil, pričom si v pozícii priemerného spotrebiteľa musel byť a bol vedomý následkov prípadného porušenia zmluvných povinností. Žalovaný uzavrel dodatok k zmluve 14.08.2009, Do omeškania sa dostal za služby poskytnuté v období od 22.03.2010 do 21.04.2010. Následne nezaplatil ani ďalšie faktúry. Nezaplatenie fakturovanej ceny za poskytnuté služby malo za následok vznik povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi dojednanú zmluvnú pokutu, ktorú v takom prípade nie je možné označiť za neprimeranú pri náležitom a riadnom posúdení všetkých okolností, ktoré viedli predchodcu žalobcu k vyúčtovaniu zmluvnej pokuty. V prípade označenia zjednanej zmluvnej podmienky za neprijateľnú podmienku sa vytvára neutržateľný stav, kedy súdna ochrana je poskytnutá nezodpovednému a ľahkovážnemu spotrebiteľovi na úkor poctivého dodávateľa. Uvedenú zmluvnú pokutu je potrebné považovať za spravodlivú, primeranú a plniacu svoj účel. V prípade, ak by sa aj odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa o zamietnutí nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty, bolo by vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky z úradnej moci nadbytočné.

Na základe uvedeného žalobca žiadal, aby odvolací súd odvolaniu v celom rozsahu vyhovel a rozsudok v žalobcom napadnutej časti zmenil tak, že zmluvná podmienka dojednaná v ust. bodu 4 dodatku k zmluve o pripojení uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným dňa 14.8.2009 nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a teda je platným zmluvným dojednaním, alternatívne aby odvolací súd zrušil napadnutý výrok, ktorým súd prvého stupňa určil, že zmluvná podmienka dojednaná v ust. bodu 4 dodatku k zmluve o pripojení uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným dňa 14.8.2009 je neprijateľnou podmienkou.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich mu z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p. vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 07.05.2015 a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

V odvolacom konaní oznámilo svoj vstup do konania ako vedľajší účastník Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, so sídlom v Chorvátskom Grobe. Združenie žiadalo o doručenie návrhu na začatie konania s prílohami a prípadnými vyjadreniami účastníkov konania.

Oznámenie odvolacieho súdu o vstupe vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného bolo právnemu zástupcovi žalobcu a žalovanému oznámené obom dňa 11.03.2015, pričom žalovanému súčasne s výzvou, aby sa vyjadril, či so vstupom vedľajšieho účastníka na jeho strane súhlasí.

Žalovaný na výzvu nereagoval, čo odvolací súd považoval za nevyjadrenie nesúhlasu.

Vo vzťahu k napadnutému rozsudku odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

K odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd na doplnenie konštatuje:

Podľa § 43 ods. 1, 2 zákona NR SR č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o pripojení a dodatku (ďalej len „zákon o elektronických komunikáciách“), zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa.

Podstatnými časťami zmluvy o pripojení sú dohodnutý druh verejnej služby, miesto jej poskytovania a cena za službu. Ak nie je v zmluve o pripojení určený čas poskytovania, platí, že sa služba bude poskytovať na neurčitý čas. Cenu za službu možno dojednať aj odkazom na tarifu.

Podľa ustanovenia § 42 ods. 4 písm. b) zákona o elektronických komunikáciách, účastník je povinný platiť cenu za poskytnutú verejnú službu podľa zmluvy o pripojení a podľa tarify, a ak to povaha služby umožňuje, až na základe predloženia dokladu o vyúčtovaní.

Podľa ustanovenia § 43 ods. 5 písm. b) zákona NR SR č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, podnik môže odstúpiť od zmluvy o pripojení, ak účastník nezaplatil cenu za poskytnutú službu ani do 45 dní po dni splatnosti.

Podľa ustanovenia § 52 ods. 2 až 4 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. ti.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Podľa ustanovenia § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa ustanovenia § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa ustanovenia § 524 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Podľa ustanovenia § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa ustanovenia § 153 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná.

Podľa ustanovenia § 153 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie,

nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Odvolací súd zo spisu zistil, že žalobca sa žalobou podanou na súde prvého stupňa dňa 13.05.2013 domáhal od žalovaného zaplata sumy 118,76 Eur titulom sprístupnenia verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete spoločnosti T-Mobile Slovensko, a.s., a to právnym predchodcom žalobcu.

Žalobca v žalobe uviedol, že žalovaný v rozpore so zmluvnými dojednaniami zmluvy o pripojení dohodnutú cenu za poskytnuté služby neuhradil riadne a včas, čím sa dostal do omeškania.

Žalovaná suma pozostávala zo súm neuhradených faktúr, a to faktúry č. XXXXXXXXXXXX s dátumom splatnosti 11.05.2010, ktorej dlžná suma ku dňu postúpenia pohľadávky predstavovala sumu 50,19 Eur, faktúry č. XXXXXXXXXXXX s dátumom splatnosti do 11.06.2010, ktorej dlžná suma ku dňu postúpeniu pohľadávky predstavovala sumu 20,77 Eur a zo zmluvnej pokuty vo výške 47,80 Eur.

Žalobca pripojil k žalobe Zmluvu o pripojení uzavretú medzi T-Mobile Slovensko a.s. a žalovaným dňa 14.08.2009, Dodatok k Zmluve o pripojení zo dňa 14.08.2009, Identifikačné údaje Účastníka pri uzatváraní zmluvných dokumentov zo spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a.s. zo dňa 14.08.2009, faktúru vystavenú dňa 22.04.2010 na sumu 51,85 Eur, faktúru vystavenú dňa 22.05.2010 na sumu 22,43 Eur, faktúru vystavenú dňa 22.07.2011 na sumu 47,80 Eur, faktúru vystavenú dňa 22.06.2010 na sumu 2,50 Eur a Zmluvu o postúpení pohľadávok uzavretú medzi T-Mobile Slovensko a.s. Bratislava a Intrum Justitia Slovakia s.r.o., Bratislava zo dňa 03.10.2012.

Z citovaného ustanovenia § 544 Občianskeho zákonníka vyplýva, že účastníci si môžu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta zabezpečovacím inštitútom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť a súčasne je sankciou, postihujúcou toho, kto povinnosť porušil.

Odvolací súd nepopiera argumentáciu žalobcu, v zmysle ktorej je zmluvná pokuta zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť a súčasne je sankciou, postihujúcou toho, kto povinnosť porušil.

Žalobca v priebehu konania nijako nepreukázal svoje tvrdenie, že možnosťou voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok je jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok.

Odvolací súd konštatuje, že žalobca vo vzťahu k predmetnej zmluvnej pokute ani nepreukázal právo na plnenie.

V súlade s platným právom je možné dojednať zmluvnú pokutu, ktorá obstoí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, a to so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti dotknutého právneho úkonu. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je síce zákonom limitovaná, nemôže však byť v rozpore so zásadou, zakotvenou v ustanovení § 3 Občianskeho zákonníka, teda nemôže byť v rozpore so dobrými mravmi.

Súd je povinný takéto dojednanie preskúmať, zobrať do úvahy aj ostatné podmienky a okolnosti, za ktorých bola zmluva uzavretá.

Odvolací súd k odvolacím námietkam žalobcu uvádza, že súd už určil zmluvnú pokutu za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. Žalobca má zo zákona zakázané takéto podmienky v zmluve používať.

Nemožno sa stotožniť s argumentom žalobcu, že nerovnováha, založená samotným uzavretím dodatkov, je v prospech spotrebiteľa, s prihliadnutím na výhody, ktoré uzatvorením dodatkov získal. Aj v prípade, že spotrebiteľ, vstupujúci so žalobcom do zmluvného vzťahu získa nejakú výhodu, je

nepravdepodobné, že by žalobca ako podnikateľ vyvíjal svoju činnosť za iným účelom, ako za účelom dosiahnutia svojho zisku.

Žalobca v priebehu konania nepreukázal, že by v danej veci bola zabezpečená voľba a prispôsobenie si zmluvných podmienok podľa vlastných možností, a teda že by bola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok.

Tak, ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, žalobcovi bolo priznané právo na zaplatenie poplatkov za služby. Vo vzťahu k neplatnej zmluvnej podmienke, týkajúcej sa zmluvnej pokuty, však žalobca nemôže očakávať poskytnutie ochrany a priznanie nároku tam, kde konal v rozpore s právom. Pokiaľ žalobca ako dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a požadovaná sankcia je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Ustanovenia § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka sú vyjadrením snahy, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Zmluvné podmienky dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve sa môžu odchyliť od podmienok upravených v Občianskom zákonníku len v prospech spotrebiteľa. Akákoľvek dohoda v spotrebiteľskej zmluve, ktorá zhoršuje postavenie spotrebiteľa, alebo ktorou sa spotrebiteľ vopred vzdáva svojich práv, nie je možná. Spotrebiteľské zmluvy by mali byť vyvážené a nemožno akceptovať, aby spotrebiteľ mal menej práv ako dodávateľ.

Žalobca v konaní nepreukázal, že žalovaný mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok. Zmluvné pokuty sú zjavne v štandardných formulároch. Sotva by odvolací súd uveril, že by právny predchodca žalobcu zvládol s takým množstvom spotrebiteľov osobitne vyjednávať prostredníctvom svojich zamestnancov všetky zložky zmluvy a sotva by uveril, že dodávateľ - žalobca už vopred predvídal, že spotrebiteľ - žalovaný bude súhlasiť so zmluvnou pokutou pre prípad porušenia zmluvných povinností v žalobcom určenej výške, a preto žalobca zmluvnú pokutu predformuloval do Dodatku. Žalobca nepreukázal, že by v danom prípade bola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi. Žalobca neunesol dôkazné bremeno.

Osobitné vyjednanie zmluvnej podmienky totiž znamená, že spotrebiteľ si osobitne vymieňuje nejakú zmluvnú klauzulu, ktorá má pre neho osobitný význam, čo v prejednávanej veci žalobca nepreukázal.

Žalobca si v danom prípade zmluvnou pokutou zabezpečoval záväzok žalovaného zotrvať v zmluvnom vzťahu s predchodcom žalobcu po určenú dobu, v zmysle Dodatku k zmluve 24 mesiacov. Pre prípad porušenia povinnosti bola v zmysle Dodatku k Zmluve o pripojení č. XXXXXXXXXX dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 47,80 Eur (440,02 Sk). Suma uplatňovaných poplatkov za služby bola žalobcom vyčíslená vo výške 70,96 Eur a na zmluvnej pokute bola uplatnená suma vo výške 47,80 Eur.

Tak, ako správne konštatoval prvostupňový súd, „dojednanie“ o zmluvnej pokute požadovalo od žalovaného zaplatiť túto v plnej výške pri porušení akejkoľvek povinnosti. Takéto „dojednanie“ predstavuje neprimerané zvýhodnenie právneho predchodcu žalobcu na úkor žalovaného.

Ak súd takéto dojednanie preskúmava, musí brať do úvahy aj ostatné podmienky a okolnosti, za ktorých bola zmluva uzavretá.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého za rozhodujúce pre vyslovenie záveru o neprijateľnosti podmienok v predmetnej zmluve je potrebné považovať aj tú skutočnosť, že „dojednaná“ zmluvná pokuta zaväzovala žalovaného k jej zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, teda 24 mesiacov. To znamená aj v prípade, ak by si žalovaný ako účastník zmluvy plnil svoju povinnosť do času krátko pred uplynutím doby viazanosti, bol by povinný zmluvnú pokutu zaplatiť v plnej výške. Právny predchodca žalobcu tak nerozlišoval čas, po ktorý spotrebiteľ plnil, a ktorý zostával do konca doby viazanosti. Spotrebiteľ by bol viazaný rovnakou zmluvnou pokutou bez ohľadu na obdobie, za ktoré povinnosť porušil.

Pokiaľ žalobca argumentoval, že žalovaný si mohol vybrať telefón na základe svojich možností, schopností a potrieb, napr. za riadnu maloobchodnú cenu bez akejkoľvek hrozby sankcie, odvolací súd uvádza, že týmto žalobca jednak sám potvrdzuje, že ani v danej veci nebola zabezpečená voľba a prispôsobenie si zmluvných podmienok podľa vlastných možností, a teda že nebola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah

zmluvných podmienok a zároveň takýto argument žalobcu považuje za neprijateľný (ak nie absurdný) v tom smere, že spotrebiteľ bude nútený vyberať, to znamená uskutočňovať voľbu medzi produktmi v závislosti od toho, s akou zmluvnou pokutou sú späté, t. j. jednostranne vopred určené dodávateľom.

Už aj vzhľadom na uvedené preto nemožno považovať za relevantnú odvolaciu námietku žalobcu, že nie je možné odobrať porušovanie základných zmluvných povinností a pripustiť, že neplniť si zmluvné záväzky sa oplatí.

V súlade s uvedeným preto odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd správne vyhodnotil za neprijateľnú podmienku nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 47,80 Eur, ktorú vyhodnotil za neprijateľnú, a teda neplatnú. Vo vzťahu k dôvodom, pre ktoré prvostupňový súd nepriznal žalobcovi právo na zaplatenie zmluvných pokút, odvolací súd konštatuje, že sa plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o určení, že zmluvná podmienka dojednaná v bode 4 Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 14.8.2009 v časti: „v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1. písm. b) alebo v bode 3 tohto Dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok) v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodnuté, a to v súlade s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. za použitia ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p. Aj keď v odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, tento nepodal návrh na náhradu trov odvolacieho konania. Návrh na náhradu trov konania nepodal ani vedľajší účastník. Neúspešný žalobca takýto návrh tiež nepodal, ale ani vzhľadom na výsledok odvolacieho konania by mu náhrada trov konania nemohla byť priznaná. Keďže ide o návrhové konanie, súd bez návrhu o trovách odvolacieho konania sám nemohol rozhodovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.